

«حر» مسافری خورشیدی

یاسر سماوات

گفت و گو

باز گشت حر به سمت ابوالحرار (ع). فرمانده سپاه عبیدالله با چشم بسته، با تیغ و کلام وحی، خقننان رزم از تن گرفته به سمت سیدالشهدا می‌رود. زانو می‌زند... «یلین رسول الله... یابن امیر المومنین... یابن فاطمه الزهرا سیده النساء العالمین». قرآن کریم و دشنه روی دو دست «با عبیدالله... یا به تیغ بکش یا به کتاب ببخش...» حضرت می‌گوید بر خیز پهلوان و به کتف می‌بخشد و ز مانی که حر به مقتل می‌رود، هنگام شهادتش حضرت می‌فرماید: «حر! آزاد مرد، پس از توجه پدرها که نامت را بر سر نشان خواهند نهاد و چه مادرها که اوسنه تورا لایبی خواب کودکانشان خواهند کرد...» شخصیت سردسته راهزنان بابازی بی‌بدیل «سیلمک ادیب» این داستان را به شیوایی هر چه تمام‌روایت می‌کند. می‌توان کلمات زیادی درباره «مسافران خورشید» نوشت اما روزنامه صبا دقایقی با علی ملاقلی پور، کلگردان این نمانهنگ، محمد جواد آشتیانی تهیه‌کننده و سیامک ادیب بازیگر نقش سردسته راهزنان هم‌صحبت شده است که لطفاً با ما هم‌داستان شوید.

«بشر را در نور... و بشر را در ظلمت دیدم» این جیزی بود که پس از تماشای نمانهنگ «مسافران خورشید» کاری از علی ملاقلی پور به تهیه‌کنندگی محمد جواد آشتیانی به ذهنم پورش آورد. مسافران خورشید در کسری از چند دقیقه بدون انشاه مستقیم به وقایع محرم خونین ۶۱ هجری قمری، پیام نثار الله، حضرت اباعبدالله حسین (ع) را در ذهن بیننده زنده می‌سازد. هر چند داستان این نمانهنگ در آوانش به حکایت فضیلت عیاض و در پایان به ماجرای بازگشت حربین بزیدریاحی از ظلمت به سوی نور پهلو می‌زند و «مسافران خورشید» اقتباسی بلستیز از این دو شخصیت است اما بازی‌های زیبای بصری و شات‌های هنرمندانه، آن را به کاری بدیع تبدیل کرده است. با این وجود ملاقلی پور دانسته و سنجیده شخصیت حر را مقابل دیدگان مخاطبش تداعی می‌کند. در بازبینی سکانس نمانهنگ ز مانی که سردسته راهزنان به زانو در می‌آید و جکمه‌هایش را به گردن می‌آویزد، ذهن مخاطب ناخواسته بر می‌گردد به ماجرای

علی ملاقلی پور:

نفسی بود که به کار ما نگاه داشت

علی ملاقلی پور حالا دیگر از سایه نام پدر فقیدش، زنده‌نام رسول ملاقلی پور فاصله گرفته و به عنوان فیلمساز خوش‌فکر و متهور سعی در ایجاد صدایی متفاوت در سینمای ایران دارد. جدیدترین کار او اما نمانهنگ «مسافران خورشید» با موضوع وقایع محرم و قیام امام حسین (ع) است. کاری که به گفته خودش تا کنون ۹۰ درصد بازخورد مثبت گرفته و او این را مرهون نگاه ویژه صاحب اثرش است.

جناب ملاقلی پور، نخستین چیزی که پس از تماشای نمانهنگ «مسافران خورشید» به ذهنم رسید داستان فضیلت عیاض بود. به نظر در این کار از شخصیت‌های فراموش‌نشده ادبیات کلاسیک و همینطور آیینی مانند حربین بزیدریاحی بهره گرفتید.

قبول دارم، البته غیر از این دو شخصیت، داستان‌ها، روایات و حکایات مشابه دیگری هم هست که می‌تواند به نوعی مربوط به کار باشد. ضمن اینکه تاکید ما بیشتر روی شخصیت حر بود. ماجرای حر یا هر کسی که عمری راه اشتباه پیموده اما زمانی که با محبت روبه‌رو می‌شود، در نهاد خویش دچار دوگانگی شخصیت می‌شود و سرلجام راه خیر را در پیش می‌گیرد.

زمان داستان با توجه به طراحی لباس‌ها، به گمانم دوره قاجار باشد. همینطور است؟

همینطور است. زمان داستان نمانهنگ اواخر دوران قاجاریه و پیش از ظهور سلسله پهلوی در ایران است. البته زمان خیلی مدنظرمان نبود ولی از آنجا که باید انسجام تصویری در کار ایجاد می‌کردیم، باید طراحی صحنه و لباس معرف زمان ماجرا می‌شد. دورانی که راهزنان با تپانچه و شمشیر به کاروان‌ها هجوم می‌آوردند و آن‌ها را تاراج می‌کردند.

البته ما شمشیری ندیدیم. اسلحه‌سر در اهزنان به نظر قمه ساتوری بودا

بله درست می‌گویید، شمشیر از قمه چند سانتیمتری بلندتر است، به هر حال کوشیدیم با زمان ماجرا تطابق تصویری ایجاد کنیم.

فیلمبرداری را کجا انجام دادید؟

فیلمبرداری تقریباً اواسط اتوبان تهران - قم انجام شد. حدود ۳۰ کیلومتر پس از فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) که مربوط به بخش بیابان نمانهنگ می‌شد.

چه زمانی راضی به تولید این نمانهنگ کردید؟

دو هفته پیش تولید جدی داشتیم اما فیلمبرداری ماطی ۴ روز به پایان رسید. تنها ۴ جلسه کاری حرفه‌ای با عوامل نمانهنگ برگزار کردیم. ما واقعا تیمی حرفه‌ای داشتیم. طراحی لباس و صحنه، موسیقی، فیلمبرداری، گریسم، صداگذاری، تهیه‌کنندگی و... مجموعه‌ای حرفه‌ای را تشکیل داد که این کار را به فرجام رساند.

و در باره همکاری با حمیدرضا برقعهای، شاعر آیینی ایران، به نظر نخستین کار مشترک‌تان بود.

بله نخستین کار ما با هم بود. ما اشعار غشورایی و آیینی زیادی از شاعران متعددی را مطالعه کردیم اما شعر برقعهای وجهه‌ای دراماتیک داشت و به قول ما کشمکش درونی و بیرونی دارد. باید بگویم ۶۰ تا ۷۰ درصد کار را مرهون شعر برقعهای هستیم و ۳۰ درصد بقیه سهم ما می‌شود.

